

Emma Henriksson

Inlägg

En Migrationsprocess Med Människovärdet I Fokus

Kristdemokraterna

Innehåll

FÖRORD	3
MINA FÖRSLAG I KORTHET.....	4
KRISTDEMOKRATERNAS UTGÅNGPUNKT	5
FÖRÄNDRAD LAGSTIFTNING.....	5
SÄRSKILDA SKÄL FÖR BARN.....	5
BARNKONVENTIONEN TILL SVENSK LAG.....	7
UNDANTA ENSAMKOMMANDE BARN FRÅN DUBLINFÖRORDNINGEN VID RISK FÖR KRÄNKNING	8
GOD MAN FÖR ENSAMKOMMANDE FLYKTINGBARN.....	8
BÄTTRE RUTINER NÄR ENSAKOMMANDE FLYKTINGBARN FÖRSVINNAR	9
ÅNHÖRIGINVANDRING – SISTA LÄNKEN OCH BARN ÖVER 18 ÅR.....	10
ÅNHÖRIGINVANDRING – ICKE BIOLOGISKA BARN	10
INFORMATION OCH UNDANTAG FRÅN TVÅÅRSREGELN VID MISSHANDEL ELLER KRÄNKNING	11
ÖVERSYN AV LAGSTIFTNINGEN FÖR FLYKTINGSTATUS PÅ GRUND AV TRO, KÖN, KÖNSIDENTITET ELLER SEXUELL LÄGGNING	12
FÖRBÄTTRAD MYNDIGHETSHANTERING – EN INSPEKTION FÖR MIGRATIONSFRÅGOR ...	13

Förord

Att plötsligt och utan förvarning tvingas att lämna sitt hem för att det finns en välgrundad rädsla för förföljelse är inte något man själv väljer, det är något som man tvingas till. Vi kan inte dela upp människor i vi och dem utan någon som helst respekt för de mänskliga rättigheterna eller för de trauman som människor på flykt har tvingats uppleva. När människor kommer till Sverige för att söka asyl måste de möta en human, rättighetsbaserad och rättssäker asylprocess. Detta gäller för varje person – varje gång.

I detta inlägg presenteras ett antal förslag med syfte att sätta människovärdet i fokus i migrationsprocessen samt att intensifiera arbetet för en mer rättssäker asylprocess.

Emma Henriksson
Migrationspolitisk talesperson
Stockholm, april 2013

Mina förslag i korthet

- Att barn uppmärksammas tidigt i migrationsprocessen.
- Att barnkonventionen ska inkorporeras till svensk lag.
- Undanta ensamkommande barn från Dublinförordningen vid risk för kränkning.
- Att en god man ska förordnas inom 24 timmar efter ett ensamkommande barns ankomst.
- Att de ska framarbetas bättre rutiner för samarbete mellan socialtjänst, polis, gode män, Migrationsverket m.fl. för att förbättra situationen för ensamkommande barn.
- Återinför ”sista länken” förenat med ett försörjningskrav för anhöriga i den utvidgade familjen.
- Att lagstiftningen om familjeåterförening även ska omfatta adopterade barn.
- Att ge stöd och information till dem som ansöker om att få komma till Sverige på grund av anknytning eller giftermål.
- Att genomföra en uppföljning av lagstiftningen för att säkerställa att förföljelse på grund av tro, kön, könsidentitet eller sexuell läggning ger flyktingstatus i enlighet med lagstiftningens intentioner.
- Inrätta en inspektion för migrationsfrågor.

Kristdemokraternas utgångspunkt

Människovärdet står i fokus för kristdemokratisk migrationspolitik. Vårt ansvar för våra medmänniskor är utgångspunkten i all politik vi driver. Därför arbetar Kristdemokraterna för en generös, human och rättssäker migrationspolitik. Våra grundläggande värderingar hämtar vi i den kristna tradition och västerländska humanism som format vårt demokratiska samhälle. Vi vill värna flyktingkonventionen och rätten att söka asyl. Vi anser att alla som tar sig över den svenska gränsen har rätt att få sitt skyddsbehov prövat i en rättssäker asylprocess. Denna grundhållning är förenlig med vår uppslutning kring en reglerad invandring.

Kristdemokraterna har i regeringsarbetet, i riksdagen och genom vår EU-representation påverkat såväl den nationella som den europeiska migrationspolitiken. Det har bland annat handlat om apatiska flyktingbarns situation, asylsökandes vårdbehov och gömda flyktingars utsatta situation. Vi har även arbetat för ett vidgat flyktingbegrepp och behovet av ett bättre fördelat ansvar mellan EU:s medlemsländer för asylpolitiken. Kristdemokraterna har därtill varit pådrivande när det gäller beslutet om att ge gömda och papperslösa rätt till vård och skolgång. Vi har varit med och infört en ny rättsordning för migration som trädde i kraft 2006. Den har varit viktig för att stärka rättssäkerheten. En viktig grund i det fortsatta arbetet är 2011 års överenskommelse mellan regeringspartierna och Miljöpartiet. Tillsammans har vi nyligen lagt fram lagförslag om baserat på det Kristdemokratiska kravet om att barn lättare ska beviljas uppehållstillstånd.

Vi har också beslutat att tillgodose de ensamkommande barnens behov på ett mer effektivt sätt och att ta fram alternativa, mer individanpassade boendeformer. Dessutom har Migrationsverket från och med 1 januari 2014 möjlighet att anvisa ensamkommande barn även till kommuner som saknar avtal om mottagande, eller till kommuner som har avtal om färre platser. Det innebär att fler kommuner får vara med och ta ansvar för mottagandet av ensamkommande barn och att de ensamkommande barn som söker skydd i Sverige kan tas emot på ett bättre sätt. Ensamkommande barn har rätt till samma insatser som andra barn i Sverige som befinner sig i en utsatt situation. Lagändringen ger nu ensamkommande barn möjlighet att omedelbart få en plats i en kommun i samband med att de ansöker om asyl. Ändringen innebär att ytterligare ett av Kristdemokraternas vallöften nu infrias.

Förändrad lagstiftning

Särskilda skäl för barn

När familjer tvingas lämna sitt ursprungsland hamnar barnen i en situation som de har väldigt liten möjlighet att påverka. Förföljelse, tortyr och våldtäkt hör inte sällan till vad barn tvingats uppleva eller se sina föräldrar utsättas för. Barnen måste uppmärksammas tidigt i migrationsprocessen, dels genom att man lyssnar på dem, dels genom att föräldrarna kan berätta hur de upplever att barnen mår. Kristdemokraterna menar att barn ska ha en särställning under hela migrationsprocessen. I den slutliga bedömningen är det viktigt att väga in hur barnet har det här och nu.

Utlänningslagen ändrades 2006 då begreppet ”humanitära skäl” ersattes av undantagsregeln ”synnerligen ömmande omständigheter”. Syftet var att de, som genom den nya regeln, beviljades asyl antingen skulle flyktförklaras eller klassas som skyddsbehövande. Därtill skulle barns asylskäl inte behöva vara lika starka som vuxnas. I den migrationspolitiska överenskommelsen ingick att få till stånd en kartläggning av tillämpningen av bestämmelsen om synnerligen ömmande omständigheter. Kartläggningen presenterades under våren 2012. Resultatet visade att det inte går att svara på hur det nya begreppet har tillämpats. En rättvisande jämförelse om tillämpningen i den enskilda delen har varit omöjlig att få fram eftersom så många olika delar har ändrats.

Att barn har en svagare ställning i migrationsprocessen tydliggörs bland annat i Etikkommissionens lägesrapport, från 2012, angående barn med svåra uppgivenhetssymtom som fått avslag på sin ansökan om asyl och skydd i Sverige. I lägesrapporten står att läsa ”I många fall när det gäller migrationsmyndigheternas beslut verkar barnens situation inte ha beaktats, även om man formellt skriver i avslagsbesluten att man tagit hänsyn till barnens bästa. I flera fall är inget av barnen i en familj nämnda annat än mycket kortfattat. Det är ofta endast faderns asylskäl som bedömts”. Att tidigt i migrationsprocessen beakta barnets behov är nödvändigt för att så långt som möjligt undvika en negativ hälsoutveckling och det som i de mest alvarliga fallen resulterar i uppgivenhetssymtom och apatiskt, komalikhande tillstånd.

Vidare presenterade Barnombudsmannen, Fredrik Malmberg, 2011 en kartläggning av hur undantagsbestämmelsen om synnerligen ömmande omständigheter hade tillämpats. Utredningen skulle bedöma hur barns och svårt sjukas asylskäl påverkats av den nya utlänningslagstiftningen från 2006. Barnombudsmannen framhåller att kartläggningen på flera ställen pekar på att praxis i tillämpningen av den nuvarande lagstiftningen inte är enhetlig. Den nuvarande lagstiftningen ger således utrymme för godtycke och rättsosäkerhet.

Att det Kristdemokratiska kravet om att mer generösa regler för barn som söker asyl tillmötesgåtts är glädjande. Resultatet av lagändringen som träder i kraft 1 juli 2014 kommer att bli att fler barn kommer att få stanna i Sverige. Bestämmelsen om ”synnerligen” ömmande omständigheter ändras, och från den första juli ska det uttryckligen anges i utlänningslagen att barn under 18 år, och därmed deras föräldrar, får beviljas uppehållstillstånd om omständigheterna är ”särskilt” ömmande. Efter ytterligare förhandlingar har parterna nu tagit fram riktlinjer för hur den nya lagstiftningen. Exempel på faktorer som kan beaktas som ”särskilt” ömmande omständigheter när barn och unga söker asyl är om ett barn i Sverige har en svår sjukdom, och ett uppbrott på ett avgörande sätt skulle få märkbara negativa konsekvenser för barnets sjukdomstillstånd, om ett barn i hemlandet har upplevt svåra traumatiska händelser, som orsakat allvarliga besvär och ett återvändande påtagligt skulle förvärra besvären eller om ett barn är omhändertaget av sociala myndigheter.

Det är ett ytterligare steg mot ett mänskligare Sverige. Kristdemokraterna kommer att fortsätta stå upp för och ta ansvar för barns rättigheter i migrationsprocessen.

Barnkonventionen till svensk lag

När vi nås av rapporter om att barn inte får komma till tals i asylprocessen, att de inte hörs i domstolarna eller att deras situation här och nu inte tas i beaktande blir det än mer tydligt att vi måste verka för att Barnkonventionen också inkorporeras i svensk lag.

FN:s konvention om barns rättigheter är inte en del av svensk lagstiftning. Sverige ratificerade barnkonventionen 1990 som ett av de första länderna i världen. Men vi har inte inkorporerat konventionens bestämmelser i svensk lag. Såväl myndigheter som jurister påpekar återkommande att barnkonventionen inte uttryckligt är svensk lag då beslut fattas som står i strid med konventionen. Under våren 2009 granskades Sverige av FN:s barnrättskommitté som rekommenderade att barnkonventionen erkänns som svensk lag. Kommittén rekommenderade också att barnkonventionen alltid ges företräde vid en lagkonflikt mellan svensk lag och konventionen.

Vidare menar även Unicef att barnkonventionen måste få en starkare ställning i Sverige än den har i dag eftersom den är ett grundläggande folkrättsligt instrument som omfattar bestämmelser om barns mänskliga rättigheter. Unicef framhåller att det skulle ställa högre kompetenskrav på beslutsfattare om bestämmelser om barns behov och rättigheter skulle bli direkt tillämpbara i svenska domstolar och vid myndighetsbeslut.

Norge har valt att både transformera och inkorporera barnkonventionen. Enligt Rädda Barnen har detta lett till att kunskapen om barns rättigheter har ökat markant i landet, både hos vuxna och hos barn. Barnens rättsställning har också stärkts eftersom de oftare har tillfrågats inför beslut. Barnkonventionen har också kommit in som redskap och rättesnöre i den politiska planeringen. Rädda Barnen menar att Norge lever upp till konventionen på ett betydligt bättre sätt än Sverige.

Kristdemokraterna välkomnar att regeringen, i mars 2012, tillsatte en utredare som ska göra en kartläggning av hur tillämpningen av lagar och andra föreskrifter överensstämmer med barnets rättigheter enligt barnkonventionen och de tilläggsprotokoll som Sverige har tillträtt. Utredaren ska också analysera för- och nackdelar med att inkorporera barnkonventionen i svensk rätt. Uppdraget ska redovisas senast den 4 mars 2015.

Kristdemokraterna anser att det finns starka skäl att stärka barnkonventionens rättsliga status i Sverige. Det skulle leda till att barns rättigheter och ställning kan stärkas inte minst inom rättsväsendet och i asylprocessen. Om barnkonventionens riktlinjer är lag blir det tydligt för beslutsfattare, myndigheter och domstolar att de ska säkra att det finns kompetens om och att hänsyn tas till barns behov och rättigheter.

Undanta ensamkommande barn från Dublinförordningen vid risk för kränkning

Barn och unga som tvingas lämna sin familj och sitt hem genomgår ett stort trauma. Många har dessutom upplevt svårigheter före och under flykten. Ovissheten samt oron för anhöriga i hemlandet utgör en svår psykisk press när barnet väl är i Sverige. De senaste åtta åren har antalet ensamkommande barn ökat från drygt 300 till 3 578 barn 2012. De senaste åren är det främst barn från Somalia och Afghanistan som sökt asyl i Sverige. Flertalet är pojkar i åldern 15-17 år. Men också antalet yngre barn ökar. Det förekommer även att ensamkommande under 18 år själva är föräldrar till yngre barn som kommer men deras barn räknas inte in i statistiken som ensamkommande eftersom de medföljer sin förälder även om denne själv fortfarande är ett barn.

För att fastställa i vilket land en flykting till EU ska söka asyl finns den så kallade Dublinförordningen. I denna förordning fastslås att asyl ska sökas i ”första asylland”, alltså det land i unionen som flyktingen anlände till först. Denna ordning har sina fördelar och sina nackdelar. Den medför en tydlighet om var en person ska söka asyl. Det gör att ingen riskerar att hamna utanför systemet när inget medlemsland vill ta hand om personens asylansökan och det tar bort möjligheten att söka asyl i flera länder samtidigt.

Emellertid medför förordningen att viljan att ta emot flyktingar och bevilja dem asyl minskar i vissa länder, framförallt de i södra Europa med yttre gräns dit många flyktingar först anländer. Flera länder har också uppvisat avsevärda brister i mottagandet av flyktingar. Kristdemokraterna arbetar inom EU för att se till så att sådana missförhållanden inte tolereras.

Enskilda medlemsstater kan göra undantag från Dublinförordningen och låta personer söka asyl trots att de inte kom dit först. Detta sker idag mycket sällan. Men med tanke på de förhållanden som råder i vissa länder borde denna möjlighet nyttjas oftare. När det gäller barn kom i somras en dom i Europadomstolen som innebar att barn huvudsakligen ska kunna få sin sak prövad i det land där de befinner sig om de inte tidigare har fått ett avslag i annat medlemsland. Det är ännu för tidigt för att fullt ut kunna se vilka konsekvenser domen har fått på tillämpningen i olika länder.

Även innan den domen kom och oavsett dess initiala effekter menar Kristdemokraterna att det borde vara en skyldighet för Sverige att inte skicka tillbaka barn till länder där det finns risk att deras rättigheter kränks. För att tydliggöra rättsläget inom hela EU bör ett sådant undantag införas på EU-nivå. Vi menar dock inte att principen om första asylland generellt bör ändras, inte heller för barn, eftersom det skulle innebära ökade risker för att barn på flykt skulle lockas att åka från land till land och att asylprocessen, och därmed osäkerheten, förlängs.

God man för ensamkommande flyktingbarn

När ensamkommande flyktingbarn anländer till Sverige saknar de kontaktnät. Nästan alla av de 1399 barn som hittills kommit i år saknar familj eller vänner som kan ge den värme och det stöd som är så viktigt att man får när man kommer ensam till ett nytt land. Därför arbetar

Kristdemokraterna för att dessa barn ska få in trygga rutiner i sina liv, främst genom ett säkert boende och gode män.

Även om det finns exempel där barnen inte fått det stöd den borde från sin gode man så är det många barn som vittnar om den positiva inverkan gode mannen hade när de kom ensamma till Sverige. Många barn säger att utan deras gode man hade det inte gått så bra för dem som det gjort. En god man ska ha nära kontakt med barnet, informera om barnets rättigheter och säkerställa att barnet vet vilka fördelarna är med en rättssäker process jämfört med riskerna med en avvikelse. Kristdemokraterna vill därför att alla ensamkommande barn ska få en god man inom 24 timmar efter ankomst.

I dag tar det alltför lång tid från det att barnet anländer till att en god man förordnas och det förekommer att gode män har ansvar för fler barn än de klarar av. Orsaken till detta är huvudsakligen bristen på gode män. Med en snabbare hantering kan vi bland annat minska risken att barn eller ungdomar försvinner. Därför föreslår Kristdemokraterna att rekryteringen av gode män intensifieras, bland annat genom en nationell kampanj och införandet av ett nationellt register. Kristdemokraterna vill även att alla gode män ska få den utbildning och de verktyg som behövs för att klara av sitt uppdrag.

Bättre rutiner när ensamkommande flyktingbarn försvinner

Kristdemokraterna anser att det måste framarbetas bättre rutiner för samarbetet mellan socialtjänst, polis, gode män, Migrationsverket med flera. Gång på gång rapporteras det om ensamkommande barn försvinner. Över 1000 ensamkommande barn har försvunnit de senaste fem åren, siffrorna har ökat varje år. När ett ensamkommande flyktingbarn försvinner görs en anmälan, såväl Migrationsverket, polisen och socialtjänsten kopplas in, men vem som har det yttersta ansvaret är inte fullt tydligt. Barnen har kommit ensamma till Sverige, det är därför ofta få här som känner barnet och som kan beskriva vanorna och ge ett tydligt signalement. Utan genomtänkta rutiner finns risk att barnen försvinner utan att någon vet vem barnet är och vi kan inte sätta in rätt resurser för att hitta barnet eller hindra att det utsätts för brottslighet.

Av de 1196 barn som har avvikit sedan 2007 är 738 fortfarande registrerade som eftersökta, 338 av dem är fortfarande barn. Av dem som varit saknade längst i den tillgängliga statistiken var det fortfarande, drygt fem år senare, 54 som saknas. Vi vet inte var de är men vi vet vad de riskerar att utsättas för.

Risken att barnen utsätts för människohandel är överhängande. Under åren 2009-2011 var det totalt 166 barn i Sverige som registrerades som misstänkta offer för människohandel, visar den nationella kartläggning som Länsstyrelsen i Stockholms län presenterade i slutet av förra året. En tredjedel av barnen är ensamkommande, som många gånger försvinner innan socialtjänsten hinner öppna en utredning eller verkställa beslutade insatser. Ungefär lika många av barnen misstänks vara utsatta för människohandel för sexuella ändamål som för andra ändamål, som stöldbrott, tiggeri och

arbete. Endast ett fåtal av de barn som finns med i kartläggningen har fått sina ärenden rättsligt prövade.

Anhöriginvandring – sista länken och barn över 18 år

Familjen är i många kulturer inte begränsad till kärnfamiljen utan det är brukligt att man tar ansvar för sina föräldrar när de blir äldre. Fram till 1996 fanns en så kallad ”sista länken”-bestämmelse som omfattade en person vars samtliga nära släktingar var bosatta i Sverige. Därmed kunde gamla föräldrar med barn i Sverige få möjlighet att återförenas med sin familj. Kristdemokraterna motsatte sig att denna bestämmelse togs bort.

I dag kan man endast få uppehållstillstånd i Sverige som anhörig om man ingått i samma hushållsgemenskap och bott tillsammans till dess att barnet eller barnen lämnade hemlandet. Vidare får det inte gå mer än två år från det att barnet fick uppehållstillstånd och det bör därtill ha funnits ett beroendeförhållande mellan barn och föräldrar under den tiden. Det ligger förstås i sakens natur att om vuxna barn över 18 år har flyttat eller flytt till Sverige är det ingen självklarhet att deras föräldrar har anledning eller möjlighet att göra detsamma. Men med stigande ålder och tilltagande oförmåga eller sjukdom ökar behovet av närhet till anhöriga. Att då uppfylla alla de nämnda kraven är i de flesta fall omöjligt.

Att inte ge personer vars samtliga nära släktingar är bosatta i Sverige möjlighet att komma hit är inhumant. Liknande problem finns idag när föräldrar får uppehållstillstånd i Sverige men deras barn blir nekade när de har fyllt 18 år. Yngre syskon får stanna men äldre riskerar att inte få det. Kristdemokraterna vill att ”sista länken” återinförs och att detta förenas med ett försörjningskrav för anhöriga i den utvidgade familjen.

Anhöriginvandring – icke biologiska barn

Migrationsdomstolen kom i januari 2012 med en dom som öppnar möjligheten att få återförenas och fastställa familjetillhörighet med hjälp av DNA-test, även om identiteten inte fullt ut kan fastställas. Denna möjlighet att sammanföra familjer med hjälp av DNA är givetvis positiv.

Men när familjetillhörigheten bekräftas med DNA-prov utesluter det icke biologiska familjemedlemmar. Särskilt problematiskt är det för splittrande svensk-somaliska familjer eftersom Sverige inte godtar somaliska pass som utfärdats eller förlängts efter år 1991. Det betyder att väldigt få personer från Somalia har kunnat förenas i Sverige. Många somaliska barn har förlorat sina föräldrar i krig, svält och sjukdom. Därmed har barnen adopterats av släktingar eller vänner. Adoptioner, som också de på grund av avsaknad av fungerande statsbildning, inte går att styrka med säkerställd dokumentation. Även dessa barn utgör till fullo en del av familjen, även om det inte kan styrkas med DNA. För oss kristdemokrater är en fortsatt situation där familjer tvingas leva splittrade otänkbar.

Att andelen somaliska familjer med icke biologiska barn är så stor kan vara en förklaring till att anhöriginvandringen i gruppen inte alls blivit så stor som man först räknat med. Migrationsverket har fått ändra prognoserna flera gånger. Så sent som i maj 2012 räknade migrationsverket med att behandla omkring 23 000 ansökningar från somaliska anhöriginvandrare under året. Men nu kan man konstatera att 12 000 somalier lämnat in ansökningar på olika utlandsmyndigheter. Runt 4 000 personer har hittills beviljats uppehållstillstånd, men av dem är det endast drygt 1 000 som faktiskt kommit till Sverige.

En av de största anledningarna till att somaliska familjer fortsatt lever åtskilda är, jämte avsaknaden av pengar, att man helt enkelt inte vill lämna icke-biologiska barn i Somalia för att återförenas med exempelvis maken i Sverige. Adopterade barn är lika mycket familjemedlemmar som biologiska. Vi kan inte acceptera en situation där familjer splittras. Därför kräver jag att familjeåterföreningen ska omfatta adopterade barn såväl som biologiska.

Information och undantag från tvåårsregeln vid misshandel eller kränkning

Den person som söker uppehållstillstånd för att få leva med en person i Sverige kan beviljas ett tidsbegränsat uppehållstillstånd som gäller under två år – den så kallade ”tvåårsregeln”. Om förhållandet upphör innan utgången av två år ska personen ifråga återvända till sitt hemland. Regeln kom till för att förhindra skenäktenskap.

Det har dessvärre visat sig att kvinnor som misshandlas av sin partner försatts i en tvångssituation. De har helt enkelt haft att välja mellan att fortsätta utstå psykisk eller fysisk misshandel eller att bli utvisade från Sverige. Därför ändrades lagen och i dag kan den person som utsatts för våld eller annan allvarlig kränkning under förhållandet, och av det skälet lämnat detsamma, beviljas fortsatt uppehållstillstånd även om förhållandet upphört innan två år förflutit. Lagändringen förefaller inte ha inneburit att situationen förbättrats i avsedd omfattning. Kvinnor som borde ha fått stanna har inte fått det. En orsak till detta är att även om kvinnan brutit upp från förhållandet på grund av exempelvis misshandel, krävs även att sammanboendet inte varit helt kortvarigt och att förhållandet från början var seriöst. Om man finner att förhållandet varit oseriöst eller kortvarigt, bedöms orsaken till uppbrottet som relativt oväsentligt.

I betänkandet Kvinnor och barn i rättens gränsländ (SOU 2012:45), påpekar regeringens utredare, Eva Eriksson, att tusentals kvinnor, varje år, söker hjälp efter att ha utsatts för våld av sina svenska män. Utredningen menar att kunskapen hos kvinnorna är bristfällig och att informationen borde bli bättre. Det finns tyvärr exempel på män som systematiskt utnyttjar utländska kvinnor genom att inleda ett förhållande med dem och inom två år antingen överge dem eller på annat sätt göra så att de tvingas lämna förhållandet. Dessa män är väl medvetna om att kvinnorna kommer att utvisas om förhållandet upphör innan två år har gått.

För att kunna utreda om det finns skäl att misstänka att referenspersonen kan komma att förgräpa sig på sökanden i framtiden, eller för att fastställa att han tidigare förgräpat sig på sambo eller maka,

bör en kontroll göras genom registerutdrag. Vi menar att utdrag från brottsregistret avseende brott mot liv och hälsa 3 kap., brott mot frihet och frid 4 kap., frid och sexualbrott 6 kap., ska hämtas in för samtliga referenspersoner. Även meddelande om besöksförbud ska hämtas in.

Kristdemokraterna menar att det även bör göras en kontroll utifrån folkbokföringsregistret samt Migrationsverkets register om tidigare anknytningsförfrågningar. Det kan ge en bild av om någon tidigare ansökt om uppehållstillstånd p.g.a. anknytning till personen ifråga. På så sätt kan ingen sätta i system att inleda ett förhållande och sedan överge personen i fråga inom tvåårsperiodens utgång.

I de fall det framkommer att referenspersonen tidigare dömts för brott mot kap. 3, 4 eller 6 i brottsbalken bör sökanden alltid informeras om detta muntligen. De svenska ambassader som hanterar ansökningsprocessen bör även få i uppdrag att ge sökande en mer fullödlig information om vilka rättigheter du har och vilket skydd som kan ges. En sådan information bör inkludera reglerna kring tvåårsgränsen.

Den som utsätts för misshandel och kränkningar ska inte vara utelämnad till den som begår brottet. Den situation som alltiämt råder innebär att det uppfattas som att lite stryk ska man tåla. Det är helt oacceptabelt. Ytterligare steg behöver vidtas för att kvinnorna som blir misshandlade inom tvåårsperioden inte ska försättas i en tvångssituation.

Översyn av lagstiftningen för flyktingstatus på grund av tro, kön, könsidentitet eller sexuell läggning

I dag finns det en osäkerhet i asylprocessen för de människor som söker skydd i vårt land för att de är hotade på grund av sin tro eller vilken sexuell läggning de har. Det är väldigt svårt att förstå, och än mer att acceptera, när vi i lagen klart och tydligt slår fast att förföljelse på grund av kön, sexuell läggning eller religiös övertygelse ska ge flyktingstatus. Vi hör om situationer där kristna konvertiter får sin tro ifrågasatt och förväntas besvara frågor om kristna ritualer och traditioner som få kristna skulle kunna svara på. Asylsökande homosexuella ifrågasätts på helt orimliga grunder som till exempel att de skulle kunna dölja sin sexuella läggning och resa tillbaka till landet de flytt ifrån. Dessutom visar fortfarande uppgifter att två liknande fall kan behandlas olika. Att få skydd i Sverige ska vara förbehållet dem som verkligen behöver det. Att kunna vara den du är utan att förneka din person eller din tro för att vara trygg tillhör det som ska omfattas.

Arbetet för att förstärka rättigheterna för dem som riskerar förföljelse på grund av tro, kön, könsidentitet eller sexuell läggning är av stor vikt. När de mänskliga rättigheterna försvagas i ett land, så är ofta den första varningssignalen ökade attacker mot just religiösa minoriteter och HBT-personer. Situationen för de två grupperna ger också ofta en god indikation på hur det är ställt med de mänskliga rättigheterna i ett land generellt.

Sedan 2005 ska förföljelse på grund av tro, kön, könsidentitet eller sexuell läggning ge flyktingstatus. Någon uppföljning har dock inte gjorts huruvida den nya lagstiftningen har förbättrat möjligheterna att få uppehållstillstånd för dem som riskerat förföljelse på någon av dessa grunder.

Inget fall där den asylsökande har åberopat förföljelse på grund av sexuell läggning som asylskäl har heller tagits upp av Migrationsöverdomstolen. Domstolen har alltså hittills inte agerat i sin roll som praxisbildande instans inom detta område.

Migrationsverkets kompetens är naturligtvis avgörande. Flera viktiga insatser i form av referensgrupper, utbildningsinsatser och seminarier har gjorts sedan den nya lagstiftningen infördes. Verket arbetar för att säkerställa likformig tillämpning i asylärenden där sexuell läggning och könsidentitet åberopas. Migrationsverket har sedan i våras särskilt utbildade specialister med i beslutsfattandet i ärenden där sexuell läggning åberopas. Verket gör kontinuerliga granskningar för att komma åt eventuella brister i handläggning och de senaste åren har över 600 medarbetare på myndigheten utbildats i så kallat normkritiskt tänkande. Allt detta är mycket välkommet.

Det är även glädjande att Migrationsverket under 2013 börjat anordnat seminarium om ”Tro och Trovärdighet” med Sveriges Kristna Råd för att höja kompetensen kring religion som asylskäl. Carl Bexelius, tillförordnad biträdande rättschef på Migrationsverket, välkomnar seminarierna eftersom ”det finns vissa svårigheter i att bedöma hur genuin en konvertering är”. Insikten om att mer kunskap behövs för att kunna fatta rätt beslut är ett viktigt steg i rätt riktning för en rättssäker asylprocess. Migrationsverket beslutade även om ett nytt och uppdaterat rättsligt ställningstagande 10 juni i år angående metod för prövning av tillförlitlighet och trovärdighet.

Men trots insatserna hos Migrationsverket och i domarna i domstolarna finns det fortfarande mycket som tyder på att lagstiftningens intention med ändringen 2005 inte har uppnåtts. Det är därför dags att se över lagen och tydliggöra nu motstridiga uttalanden. Oklara uttryck som till exempel vad innebär det att leva ”öppet” med sin sexuella läggning eller tro behöver klargöras.

Förbättrad myndighetshandtering – en inspektion för migrationsfrågor

Det finns områden där brister i lagstiftningen utgör ett hinder för att människor som enligt kristdemokratisk syn på migrationspolitiken ska kunna erbjudas skydd i vårt land. Inte sällan möter vi människor vars situation rimligen borde vara sådan att de ska få uppehållstillstånd i vårt land, givet den lagstiftning vi redan har.

Trots att lagen säger att särskild hänsyn ska tas till barn i migrationsprocessen framkommer fall där barn, som omhändertagits enligt lagen om vård av unga, blir uppryckta från en trygg familjehemsplacering i Sverige och utvisas till en förälder i hemlandet, som de aldrig haft kontakt med. Trots att vi enligt lag ska ge skydd åt personer som förföljs på grund av religiös tillhörighet får kristna konvertiter sin tro ifrågasatt och nekas skydd. Trots att de som förföljs på grund av sexuell läggning enligt lag ska få skydd ifrågasätts asylsökande homosexuella på helt orimliga grunder. Trots att vi har kunskaper om hur skillnader i kultur, språk och kön och att den rädsla som de sökande många gånger har inför myndighetspersoner kan påverka vad som kommer fram vid ansökan kan enskilda formuleringar bli tungt vägande vid beslut. Arbetsmetoder, rutiner, förkunskaper och förmågan att samarbeta med andra aktörer har stor påverkan på myndigheternas handläggning och därmed det beslut som för den enskilde blir helt livsavgörande.

En rättssäker migrationsprocess förutsätter att varje steg är rättssäkert. Att myndigheter har ett ansvar att själva se över sina rutiner och följa upp sitt arbete är inte tillräckligt. Därför föreslår jag ett inrättande av en inspektion för migrationsfrågor. Syftet med inspektionen är att verka för rättssäkerhet och effektivitet genom hela migrationsprocessen, det vill säga i hanteringen hos Migrationsverket, utlandsmyndigheter, domstolar, polis och samverka med kommuner och landsting. Målet med en inspektion för migrationsfrågor är att upptäcka systembrister och därigenom höja rättssäkerheten för den enskilde. Därför bör inspektionens fokus ligga på att säkerställa en korrekt och enhetlig tillämpning av lagstiftningen, och att samarbetet mellan ansvariga myndigheter fungerar och ger förutsättningar till att rättssäkerheten upprätthålls.

En inspektion för migrationsfrågor kan närmast jämföras med Inspektionen för socialförsäkringen. Granskningen bör främst ske genom att bedöma myndigheternas egna system för styrning. Exempelvis ska inspektionen kunna kartlägga huruvida olika delar av Migrationsverket eller polisen skiljer sig åt i hanteringen av liknande fall; om det finns omotiverade skillnader mellan domstolar; på vilket sätt och hur snabbt Migrationsverket rättar sig efter ny praxis; hur olika utlandsmyndigheter arbetar med handläggning; och i vilken mån myndigheterna lever upp till regeringens mål.